

Likestillings- og diskrimineringsombudet
PB 8048 Dep
0031 Oslo

Oslo 061009

Forespørsel om uttalelse fra Likestillings- og diskrimineringsombudet vedrørende mulig brudd på tilgjengelighetsloven § 4.

HivNorge er en interesseorganisasjon som ivaretar hivpositive og aidssykes rettigheter og interesser i samfunnet, samt at vi fungerer som talerør for organisasjonens enkeltmedlemmer.

Vår henvendelse til ombudet gjelder spørsmålet om rett til prøverørsbefruktning for hivpositive. Hvem som har rett til prøverørsbefruktning følger av Bioteknologiloven kapittel 2. Det er flere vilkår som må være innfridd. For det første oppstiller § 2-2 et krav til samlivsform, det er videre et vilkår at paret er befruktningsudyktige jf. § 2-4. Den endelige avgjørelsen om behandling avgjøres av legen etter en medisinsk og psykososial vurdering av paret.

Vår henvendelse til dere gjelder par som er befruktningsudyktige og hvor en av partene er hivpositive. Før jeg går nærmere inn på de juridiske problemstillingene spørsmålet reiser vil jeg gi noe bakgrunnsinformasjon i forhold til hivpositive og barnefødsler.

Det lever i dag ca. 3500 mennesker med hiv i Norge. Flesteparten av disse er i befruktningsdyktig alder og det fødes i Norge årlig flere barn av hivpositive kvinner, hivpositive par eller i forhold der mannen er hivpositiv. Den antiretrovirale behandlingen som kom på slutten av 90tallet har ført til at mennesker som lever med hiv kan leve lange og fullverdige liv. Behandlingen har også påvirket hivpositive mulighet til å få barn. Når mannen er hivpositiv er det kun kvinnen som utsettes for risiko ved et samleie, det er ingen fare for at barnet kan bli positivt. Når kvinnen er den positive vil smitte kunne overføres til barnet, men dersom kvinnen gis adekvat medisinsk behandling og hun ikke ammer er risikoen for at barnet skal bli hivpositivt ikke nevneverdig. Det har i Norge ikke blitt født et hivpositivt barn siden år 2000 forutsatt at kvinnens status har vært kjent. Det er med andre ord ingen medisinske grunner til at hivpositive ikke skal få barn.

Når et par henvises til IVF behandling vil begge parter bli testet for hiv. Dersom en av partene er positive stopper tilbudet om videre hjelp opp. Begrunnelsen for dette er at norske IVF-laboratorier ikke har utstyr og rutiner for å håndtere egg fra hivpositive kvinner og sæd fra hivpositive menn.

Det må nevnes at helsemyndighetene i Norge har hatt en diskusjon om man skulle tilby blant annet sædvask. Det man da drøftet var imidlertid en annen problemstilling enn ovennevnte. Diskusjonen gikk da på hvorvidt man skulle utvide bioteknologiloven med en hjemmel som ga rett til assistert befruktning ut fra et smittevern hensyn. Med andre ord ikke befruktningsudyktighet som utgangspunkt, men et spørsmål om man i positive – negative relasjoner skulle tilby assistert befruktning for å hindre at den negative part skulle utsettes for

smitterisiko ved samleie. Norske myndigheter har foreløpig ikke gått inn for en slik endring av bioteknologiloven.

Når det gjelder våre nordiske naboland er situasjonen annerledes enn i Norge. Mange diskordante par velger å reise blant annet til Danmark for å få hjelp til assistert befruktning. I Danmark har de hjemmel for å tilby assistert befruktning også ut fra et smittevern hensyn. De har med andre ord både utstyr og rutiner for å behandle sæd og egg fra hivpositive.

HivNorge mener at mennesker som lever med hiv og som er befruktningsudyktige bør ha samme rett som andre par som sliter med befruktningsudyktighet. Da assistert befruktning for denne pasientgruppen er tilgjengelig i utlandet mener vi norske myndigheter burde betale og legge til rette for at slik behandling kan gis. HivNorge vil gjerne ha en vurdering av likestillings- og diskrimineringsombudet hvorvidt det at ikke hivpositive tilbys behandling og hjelp på lik linje med andre befruktningsudyktige par innebærer et brudd på diskrimineringsforbudet i tilgjengelighetsloven § 4.

Dersom det er behov for ytterligere informasjon kan undertegnede kontaktes på telefon 21 31 45 86 eller mobil 412 32 737.

Med vennlig hilsen

Inger-Lise Hognerud
Juridisk rådgiver